

ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Фінансові ресурси є основою для здійснення місцевими органами самоврядування своїх економічних, соціальних та інших функцій. Достатній обсяг дозволяє вирішити питання ділової активності міста чи регіону, підтримки соціально незахищених верств населення, збільшити витрати на досягнення завдань, що актуальні для місцевої громади тощо. В сучасних складних економічних умовах держава, суб'єкти господарювання та громадяни відчувають значні фінансові труднощі при здійсненні своєї щоденної діяльності. Відбувається звуження бази оподаткування, що значно зменшує обсяги податків та зборів, що надходять у місцеві бюджети. Тому питання економічного забезпечення місцевих органів самоврядування, в т. ч. за рахунок власних надходжень, є актуальним.

В більшості розвинених країн світу значні компетенції у сфері формування та використання фінансових ресурсів місцевих громад належать місцевим органам влади – це значно підвищує збирання та освоєння коштів, а також посилює нагляд суспільства за роботою відповідних органів. Враховуючи це актуалізується дослідження системи місцевого оподаткування, що дозволить розробити практичні рекомендації удосконалення роботи цієї системи.

Однією з перепон розвитку місцевого оподаткування в Україні є те, що перелік місцевих податків і зборів визначається на державному рівні, а органи місцевого самоврядування обмежені в праві запроваджувати на своїй території власні збори і податки. Як підтверджує практика, на рівні місцевого самоврядування завжди існують об'єкти оподаткування, що могли б поповнити місцеві бюджети, проте запровадження податків на спеціальні види господарської діяльності не належить до компетенції самоврядування.

Ми підтримуємо точку зору науковців, що органи місцевого самоврядування в Україні повинні мати право запроваджувати на своїй території власні податки і збори, а центральний уряд має тільки контролювати загальний рівень податкового навантаження.

Щодо питання вдосконалення адміністрування місцевих податків і зборів, то в цій сфері також можемо запропонувати шляхи підвищення ефективності діяльності місцевих органів влади та місцевих податкових органів.

Відсутність інформації про об'єкти оподаткування тісно пов'язана із оформленням права власності фізичних осіб на нерухоме майно та

земельні ділянки, що фактично знаходяться в їх користуванні. Ця проблема особливо характерна для малих міст та сільської місцевості. При відсутності на законодавчому рівні обов'язку оформлення права власності на об'єкти нерухомості громадяни десятиріччями живуть в будинках і ведуть особисте підсобне господарство, з юридичної точки зору не будучи власниками, а значить, і платниками податків. Найчастіше фізичні особи звертаються до органів технічної інвентаризації та реєстрації лише у випадку планованого відчуження майна (продаж, дарування, оформлення заповіту). Те ж і при індивідуальному житловому будівництві. Власники зведених житлових будинків не реєструють їх, посилаючись на неповне завершення будівельних робіт. Відсутність у законодавстві нормативних термінів такого будівництва дозволяє затягувати процедури обліку новозбудованих об'єктів як завгодно довго. Тому у цю сферу необхідно внести нормативні зміни, які унеможливлять такі порушення.

Одночасно в Україні треба надати більше прав місцевим органам влади у справлянні місцевих податків та запровадити дієвіші інструменти стимулювання приросту доходів бюджету.

Крім того, досвід високорозвинених країн світу доводить, що децентралізація влади має визначальне значення у сприянні економічному розвитку регіонів, ефективному наданні соціальних послуг населенню, покращенню життєвого рівня та благополуччя широких верств населення.

Для забезпечення самостійності місцевих органів влади необхідним є створення самостійних бюджетів для фінансування основних функцій та заходів місцевої влади. На жаль, в Україні більшість регіонів є дотаційними і велика частка у кожному місцевому бюджеті залежить саме від трансфертів з державного бюджету та трансфертів з бюджетів інших рівнів, тому постає потреба у виявленні та використанні всіх можливих резервів збільшення власних доходів бюджетів. Таким чином, питання бюджетної децентралізації є найважливішим аспектом у проведенні реформи місцевого самоврядування. Саме таких змін очікує вся країна.

Ткач Олексій Валерійович

ст. гр. ФУПОзм-21, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Горин В. П.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД БЮДЖЕТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ТРАНСФЕРТІВ

Численні недоліки практики бюджетного забезпечення соціальної політики в Україні актуалізують питання пошуку підходів та принципів її реформування, без цього завдання, поставлені перед державою у соціальній площині будуть недосяжними. Таке реформування має передбачати активні дослідження у двох напрямках: з одного боку, пошук